

Ese. de două ori in septemana:

Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ pãtrariu' de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si stralintate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adrezeze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopãscã. Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 de cuvinte (spãtiu de 20 sime garmond); tacs'a 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretulu publicatiuniloru se se anticipa.

Fõia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Estrasu

din unu fragmentu alu „Vistieriei sufletesci,” ca proba de stilu din scrierile lui Mihaiu Rosiu.

„Sõrele.” (Analogia.)

Mainainte de resarirea sõrelui este intunerecu si nõpte, er cum resare sõrele in data intunereculu se indeparta si lumin'a resare. Asia a fostu si pana la venirea lui Cr. in lume, carele este sõrele dreptatii, intunereculu (necredintiei) tóta lumea acoperise si nõpte adunca au fostu (in mintiile omenesci) iera indata, cãtu au resaritu acestu prã dulce si prã luminatu sõre si radiele cele prã caldurõse le au intinsu pre tóta lumea, au resaritu pre dulcea si bine placut'a di a sufleteloru nõstre. Atuncia s'au plinitu cuvintulu cela prorocescu, cã poporulu-celu ce siedea intru intunerecu au vediutu lumina mare; si erasi celoru ce siedea in laturi si in umbr'a mortii, lumin'a li-au resaritu loru. (Isaia.) Cãci nõptea au trecutu si diu'a s'au apropiatu; se lepadamu dar lucrurile intunerecului si se ne imbracam cu armele luminei. Inaintea sõrelui carele stralucesce la ceriu toti õmenii umbla, si sõrele preste tôte si preste toti privesce: asia si inaintea lui Ddieu, carele pretotindenea fiintiedia si la tôte cauta si le vede, õmenii umbla si cine ce lucrãdia, gandesce, socotesce si iucepe: ochii Dlui vedu tôte. Din ceriu au privitu Domnulu si au vediutu pre toti fiii omenesci: din lacasiulu seu celu gata au privitu spre toti cei ce vietuescu pre pamentu. Si ochii Dnului cu mii de parti sunt mai luminati de cãtu sõrele, carii strabatu tôte cãile omenesci si vedu si in locurile cele mai ascunse. *Ddieule! carele in mediulu noptii cei mai intunecõse vedi furnic'a pe petr'a nõgra misicanduse si audi sunetulu pasiloru ei, miluesce-ne pre noi.*

Candu luminãdia sõrele la ceriu, tôte sunt vederõse; (luminate:) fiesce carele vede calea pre carea pôte lesne umblã, si ori unde va merge si ce va lucrã si de se va padã, vede si cunõsce unu lucru de altulu, si cele de folosu din cele de stricatiune, s. al: si asia ese fiesce carele la lucrulu seu si la lucrarea sa pona sãr'a, (Psalm: 103) asia se face si in sufletulu pre carele lu-luminãdia Cr. sõrele dreptatii, acelu sufletu tôte luminate le vede, cunõsce amagirea si desiortatiunea lumii acesteia, cunõsce binele si reulu si fapt'a cea buna, stricatiunea si folosulu, calea carea duce la vieti'a cea vecinica, si calea carea duce la pierdere, si iese la lucrurile cele placute lui Ddieu si lumii de folosu, si acelu sufletu i-sunt dulci cuvintele cele Ddieesci, precumu si insusi Ddieu.

Sõrele tôte cãte sunt sub ceriu le incaldiesce si le inviãdia; asia si Ddieu sõrele celu vecinicu cu caldur'a dragostei sale tôte cele zidite, era mai virtosu pe nõmulu omenescu lu-incaldiesce si-lu inviãdia, cã intru dinsulu *viemu*, ne misicamu si suntemu (Fapt. apost. 17.) Era mai virtosu tóta caldur'a dragostei sale au versatu preste noi intru trimiterea unui nascutu fiului seu, catra noi cei

ce ni amu indepartatu dela dinsulu si amu peritu. Spre sõre toti cauta si cari voescu se se incaldiesca de caldur'a lui esu catra dinsulu: asia si catra Ddieu toti credintiosii cauta si cu caldur'a mileloru lui se incaldiescu. Ochii tuturoru spre tine cauta si tu le dai loru hrana la buna vreme, deschidiendu Tu man'a Ta cea milostiva satura pre totu celu viu de bunavointia (Psalm: 144.) —

Fora de sõre nici un'a rãda nu cresce nici se severisce: asia si fora de Ddieu sõrele celu vecinicu, nici unu lucru bunu nu se incepe, nu se lucrãdia, nici se severiscesce. Buna e voirea nõstra, buna e inceperea nõstra midiloculu si sfersitul lucrului inaintea sõrelui Ddieirei.

Sõrele nu incãta nici odata din curgerea sa, ci pururea dela resaritu spre apusu merge si lumin'a si caldur'a sa spre cele de sub ceriu slobõde: asia si Ddieu nu incãta dela facerea de bine nici odiniõra, ci pururea ne face bine nõue, cãci firea lui asia este, cã Ddieu este din fire bunu atãta cãtu nime altulu nu este bunu numai unulu Ddieu, dupa marturi'a mantuatoriului (Mat. 19) si dupa aceia nu pôte se nu face bine.

Sõrele resare si si intinde radiele si caldur'a sa spre cei buni si spre cei rei, asia si sõrele celu vecinicu Ddieu si celoru buni si celoru rei, celoru binecredintiosi si celoru reu-credintiosi le face bine. Sã urnamu dara si noi intru acestu lucru ziditoriului nõstru si se facemu bine si celoru buni si celoru rei, celoru ce ne iubesc si celoru ce ne urescu pre noi (dupa svatulu celu apostolescu: fiti urmatori lui Ddieu ca nisce fii iubiti ai lui (Efes. 5) Cã elu resare sõrele lui si spre cei rei si spre cei buni. Si plõua spre cei drepti si spre cei nedrepti (Riml. 2).

Sõrele in ap'a cea limpede si lina chiaru si luminatu se vede, asemenarea lui asia se nchipuesce precumu este elu. Asia si Ddieu sõrele dreptatii celu vecinicu se arãta in sufletulu celu curatu, luminatu si lina si inchipuirea lui se inchipuesce intr'ensulu. Se ne curatimu pre noi dara iubitoru de tóta spurcatiunea trupului si a sufletulu facendu santienia in frie'a lui Ddieu, asia ne svatuesce pre noi Apostolulu (Corint. 7) ca si intru noi se se salasiluesca Ddieu sõrele celu vecinicu. Si asia si intru noi se se nchipuesca sant'a inchipuirea lui. —

Sõrele cu cãtu mai multu se apropia cu atãta mai mica umbra face si cãtu mai multu se indeparta: atãta umbra mai mare se face, si cãtu apune sõrele indata piere si umbr'a: asia si Ddieu cãtu mai multu se apropie de omu, cu atãta se face omulu mai micu intru sine se plãca si se smeresce vediendu-si neajungerea si lips'a sa si marirea lui Ddieu; era in protiv'a acestora, cu cãtu mai multu se ndeparta Ddieu de omu, cu atãta omulu se prã inaltia, se maresce, se falosiesce si candu de totu se ndeparta Ddieu dela omu, atuncea piere omulu, cum si umbr'a piere dela omu candu apune sõrele. Padiesce-te dar omule de mintea cea falnica se nu cadi ca diavolulu, nu te socoti prã inaltu in mintea ta, prã mandru, ci te teme cã totu celu-ce se naltia se va smeri, era celu ce

se va smeri pe sine (inaintea lui Ddieu si a ómeniloru) se va inaltia. Luc'a 18.

Deci cine va vre sè se luminedie, si sè se incaldiésca la sóre, acel'a e datoriu se iésa dela loculu celu intunecatu si inaintea sórelui se sté: asia si celu ce va vre sè se luminedie dela Ddieu sórele celu vecinicu si de caldur'a dragostei lui sè se incaldiésca, acela e detoriu sè parasésca intunereculu pecatelor si viéti'a cea spurcata si foradelegea sè o urasca, si catra dinsulu sè se întórca si sè se apropie, cu pocaintia cu infrangerea inimei si sè se róge; si atuncea cu lumin'a lui cea Ddieésca se va luminá si cu caldur'a cea Ddieésca a dragostii lui inim'a lui se va incaldi, apropiati-ve catra dinsulu si se voru luminá fetiele vóstre si nu ve veti rusiná. (Psalm. 33.) Sè ne întórcemu dara crestineloru catra Ddieu cu tóta inim'a ca cu lumin'a lui sè ne luminamu si cu dragostea lui sè ne incaldimu. Cáci cu ochii cei bolnavi nu poti cautá la sóre si se-lu vedi pre elu: asia nu sufletulu care e bolnavu cu viclesiuguri, cu marirea cea desiarta, cu iubirea de sine insusi cu dragostea lumii acestei'a nu este cu potintia a vedé vecinic'a Ddieire, Ddieu se vede cu ochiulu celu dreptu si sanetosu alu sufletului.

Ori carele va cautá multu la sóre acelui'a i-se intuneca ochii si se vatama: asia si celui care ispitesce si iscodesce multe pentru Ddieu sórele celu vecinicu si tainele lui cele nepetrunchese se sirguisce sè le ajunga i-se intuneca mintea si cade in mare retacire. Padiesce-te dara o omule a ispití cele ce tie nu sunt date a le scí, cà destulu este nóua acést'a a seí pentru Ddieu, càtu au descoperitu nóua santulu cuvintu alu lui.

Candu se acoperé cerulu cu nori grosi si intunecosi si vinu mari vifori, ni se aréta noue cumca ni-ar fi lasatu sórele pre noi, éra elu pururea si intru aceea vreme radiele sale subtiri le slobóde spre noi. Asia si norii cei intunecati si viforulu ispitelor vinu asupra nóstra si ne acoperu pre noi; atuncia ni se pare cà ni-ar fi paresitu pre noi Ddieu, éra intru adinsu si in asia intunerecu nu lasá pe credintiosulu seu, ci cu poterea lui cea ascunsa lu-padiesce pre dinsulu, cà credintiosu este si nu-lu va lasá sè se ispitésca mai multu de càtu póte, ci va face cu ispit'a si isband'a ca sè o póta portá elu (cor. 10). — Nu te desnadaiduí dara o iubite crestine candu te va ajunge tóta ispit'a ci te róga si ilu chiama, si ilu ascépta pre elu, (adeca pre Ddieu.) Si atuncea astépta si ajutoriulu lui. —

Jadani, 20 Iuliu 1873.

Precum am promisú in numerulu 36 alu „Luminei“, éta grabescu a pune la privirea onoratului publicu cetitoriu unu estrasu din fragmentulu „Vistieriei sufletesci“ alu lui Mihaiu Rosiu. Din acestu estrasu va poté judecá on. cetitori in ce limba a vorbitu si in ce stilu a scrisu Mihaiu Rosiu inainte cu o suta de ani! . . Cetiti si ve convingeti, cà elu intrece pe multi din timpulu nostru, cetiti si ve convingeti, cà elu s'a nascutu pré timpuriu, elu ar fi trebuitu sè traiésca in seclulu nostru, ca genialitatea lui sè fi potutu avé terenu destulu de liberu si giurstarti mai favoritorie pentru desvoltare perfepta. — Deosebitu recomendu acestu estrasu teologiloru nostri, cari voru poté profitá din invetiaturile aceste morali, edate cu o analogia oratoricésca atátu de nimerita.

Domnulu confrate Ioane Damsia din Seciani opinédia edareá portretulu lui M. R. acést'a opiniune o adoptediú, cu atátu mai vertosu: cáci dins'a erá inca atunci si a mea, candu vediu prim'a-óra portretulu lui in Jadani la nepotulu seu, si dejá am si recercatu onorabil'a Redactiune a „Familiei“ pentru caus'a acést'a, depinde numai dela

susamintit'a redactiune apretiarea meritelor lui M. R., si lucrulu ar fi gat'a. —

In fine eu sum indresnetiu a face aceea propunere pré veneratului nostru consistoriu bisericescu, ca, considerandu viéti'a plina de merite morali-religionarie si bisericesci a lui M. R. sè bine-voiésca cu auctoritatea sa a conlucrá in caus'a acést'a, facendu o recercare catra consistoriulu serbescu din Timisior'a pentru stradarea datelor necesarii la momentuós'a epocha a vietii lui M. R. acolo langa episcopulu (cutare) ce a traitu pe timpulu acel'a, si dupa cascigarea tuturor datelor, scrieriloru etc. se insarcinedie d. e. pe domnulu asesoru I. Damsia cu compunerea unei biografii si unui raportu despre revidiunea critica a scrieriloru lui dandusi apoi si opiniunea resoluta ce trebuesce in interesulu literaturei nóstre bisericesci a se face cu dinsele. Ven. consistoriu apoi va decide. —

Georgiu Morariu
parochulu Jadaneloru.

Fireghazu in 24 Iuliu 1873.

Unu Domnu corespundinte sub numele „unu Martore“ in pretiuit'a fôia „Lumina“ dto. 8 Iuliu a. c. in Nr 42. m'a negritu inaintea publiculu cu nesce date din care nimicu nu se póte culege — dicandu: cà sumu Serbu de origine si manancu prescura romanésca; aceea o manancu cu adeveratu; inse Serbu de origine nu sumu, de ora-ce tatalu meu fie-ertatu s'a nascutu ca romanu in comun'a Foeni. Dupa mórtea lui si seversirea gimnasiunului ce l'am studiatu, ca unu fetioru seracu nascutu in Fabricu, me-am aplicatu spre tagm'a calugarésca, si asia in manastirea Crusiedolului si a Beocinului din Sremu (Sirmium) dela anulu 1847 pana la 1849. practisandu am invetiatu limb'a serba. *) — Mai-departe dice: cà in 1. Iuliu a. c. n'am pomenitu in ecteni'a repositiloru pre fericitulu repositu intru Domnulu Esselentia Sa Archiepiscopulu si Metropolitulu nostru Andreiu Baronu de Siagun'a; póte fi cumcá din uitare **) ér nu cu voi'a mea, pentru cà de 2½ ani patimescu de unu morbu nesuferibilu, reumatismu de pitióre si cu ciati'a nevederii de ochi. — Daru ce dice Dsa, cà D. invetiatoriu Georgiu Puticiu, m'a facutu atentu, si eu asi fi disu cumcá: nu sciu cà ar fi moritu — acést'a nu e adeveratu; adevereze-mi D. invetiatoriu — ér ce dice: cà in loculu Esselentiei Sale, m'am facutu prostu ca sè nu bage de séma poporulu, am pomenitu pe nisce serbi carii au tîenutu pana acuma Fireghazulu — pre Coiciu si Stoianovicu, — documenteze-mi Dsa prin juramentu cà e asia precum scrie: apoi atunci me dau vino-vatu pedepsei ce o cere Dsa in contr'a mea. — 20. de ani suntu de candu servescu Stului altariu si pana acuma tóte detorintiele mele le-amu implinitu nefacandu-me prostu, — dar' acum'a Dsa me face cu deadinsulu prostu. — Eu totu me miru cumu póte scrie asia neadevaruri inaintea publicitatii, tipe Dsa lar'a josu de pre obrazu si stee liberu fara nici o frica la marturisire, pentru-cà: usioru se póte negri si vatamá onórea persónei cuiva si prin mintiuni.

Ilie Isacovicu, m. p.
preotu.

Mesuri luate contr'a cholerei si altoru bóle.

I. A tîené casele necontentitu curate, spoite bine si aerisite deschidendu ferestrele in tóte dilele, a scuturá prin casa de dóue ori pe septemana scotiendu totu afara si aerisindu bine mobilele, a aprinde din candu in candu resina, otietu, enupere séu alte aromate.

Curtea (ocolulu) sè se intretiena asemenea càtu se póte de curata, se fie bine mâturata si sè se stropésca de dóue ori pe di atátu prin curte càtu si impregiurulu casei. Privatele se fia de aprópe observate ca se nu se respandésca impregiuru mirosulu lor, pentru care scopu se aiba bagare de séma ca se nu fie pline, si sè se pastreze totu-déun'a o adancime celu pucinu de unu stanginu; se le tiena curate, spalandu de câte ori trebuinti'a va cere si se fia in totu-dé-un'a bine astupate. Déca cu tóte aceste midilóce se observa cà totu mai sunt mirositóre, se puna intr'unu vasu (strachina) cu cloruri de calce peste care va turná pucina

*) Acést'a nu e gravamenu ci meritú pentru Dta.

**) Vedi Dle o astfelu de uitare face substratulu procesulu ér' nu pre-tinsa origine de serbu.

apa, ca ast-felu se curetie cu desaversire mirosurile ce ar fi fostu vetamatorie sanetatiei seu se arunce in intru calaicanu; grajdurile se la tiena asemenea curate si bine spoite, balegarele se le scotia o data pe septamana seu se le ardia in midiloculu curtei. — Laturele se se stringa se nu se verse nici o data prin curte seu prin pregiurulu casei ci se le verse intr'o gropa adanca, bine astupata.

II. Fie care se fie bine imbracatu astfelu ca se nu-i fie nici frigu nici caldu, pentru acestu sfarsitu se aiba fie-care omu imbracaminte de lana dara usiōra pastrandu-se totu-dē-un'a incheiatu (imbumbatu.) Camasile de bumbacu seu flanela sunt preferabile celoru de atia (olanda), fiindu cā aceste din urma candu se nadusiesce cine-va stau unde pe corpu mai multe ore, producendu unu frigu suparatoriu, de ude raceli, colice, etc., pe candu celalalte au puterea de a inghiti nadusial'a si a conservā mai multu seu mai pucinu caldur'a corpului. Pentru omēii acei cari au stomaculu slabu care racescu mai lesne nu este reu a purtā in asemenea timpuri o incingatorie facuta dintr'o fasie de flanela indoita si in latime atātu in cātu se acopere pantecele, asia ca se pastreze totu-dēun'a stomacului acēasi caldura.

Nici o data candu corpulu este inadusitu nu trebuie se se deschida hain'a umblādu pe drumu seu ajungādu a casa dupa cumu facu unii, ci din contr'a se tiena hain'a incheiata pana se va uscā bine nadusiel'a. Trebuie asemenea se aiba picioarele incaltiate candu umbla, si chiar candu se afla a casa, cāci cea mai mica racela de la picioare provōca colice si alte bōle.

III. Nutrimētulu unū omu este elementulu celu mai principalu in ceea ce privesce a dā nascere cholerei, seu a o preveni; asia dara trebuie observata de aprōpe. Cea mai buna purtare in timpul epidemieloru de cholera, este ca se nu se schimbe intru nimicu obiceiulu mancarii pre care l'a avutu mai nainte. Numai se manance ceva mai pucinu asia in cātu se nu se scōle dela mēsa sātulu seu cumu amu dice ingreuiatu, cāci pe timpul epidemiei stomaculu are mai pucina putere; se iea la mancare unu paharu de vinu. Pōmele crude si necōpte se lipsēsca cu desaversire, cele cōpte bine se se manance dēra pucine si totu-dē-una dupa mēsa ēra nici de cum cu stomaculu golu. Ap'a se fie limpede de buna calitate, se nu se bea nici o data prea multa, prea rece seu cu ghiatia intr'ensa mai cu sēma fiindu ostenitu. Nu trebuie se o bea nici o data simpla ci se puna in paharulu cu apa seu cātē-va lingure de vinu seu unu paharutiu de rachiu seu cātē-va picaturi de otietu, etc. cāci astfelu ea devine mai folositoare, mai usiōra si tae setea fara se faca celu mai micu reu.

Bucatele trebuie se fie totu-dē-una prospete si de buna calitate, nici o data incaldite seu statute si mai cu sēma statute in vase de arama, vasele de tuciu smaltiuite sunt preferabile celoru de arama.

Intre fructe, crastavetii verdi si pepenii sunt cei mai vatomatori, fiindu cā se mistue greu si trebuie departati in asemenea timpuri.

In fine se se ferēsca ori-ce omu de a cumperā fructe necōpte seu stricate de pe la vendietori. *)

„Auror'a Craiovei.“

Ienopolia-Borosineu, 1873. 2/8. v.

Pentru Orientare!

Conferinti'a invetiatorēsca a anului 1873 din inspectoratele unite Sira, Agrisiu si Ienopolea, — conformu protocolului conferintiei anului 1872 se va tienē in scōl'a gr. orient. din Ienopoli'a — Borosineu — la 19. Augustu a. c. s. v. ce prin acēst'a se aduce la cunoscintia publica, — cu totu respectulu.

Georgiu Onya.

post. presied. a conferintiei.

Anunciu.

Predādu-mi-se de catra post'a din Deva multe pachete rupte si intredeschise, si din unulu de acestea lipsindu cu totulu 50 fl. v. a si epistol'a, — rogu pre toti acei domni ce-mi tramitu bani prin posta, se nu mi-ii tramita in pachetu, ci prin avise postale, adeca predati deschisi postei; astfelu speru cā nu se vor potē instrainā banii din pachete.

Deva, in 6 augustu n. 1873

Constantia de Dumca-Schiau. ||

*) Acēsta instructiune e fōrte acomodata spre a se cetī poporului prin DD Preoti si Invetiatori. Red.

VARIETATI.

† (Necrologu.) Pavelu Siurtea, fostulu preotu in Moroda, com. Aradului, devenindu victima colerei, a reposatu in 20/7 1873. diminetia pe la 8 ore, fiindu deplansu de socia si de patru fii ai sei, ce a lasatu, de fratele seu Ivantie, de nepotulu seu Nicolau Feteru, docintu in Plesicutia si de comun'a intrēga. Fie-i tierin'a usiōra si memori'a binecumentata.

† (Necrologu.) La 1. Augustu nou 1873. a cadiutu victima colerei si zelosulu industrieriu si negotiatoriu din Aradu **Ioanu Sombati**, in etate de 54. de ani, lasādu-si in doliu soci'a Mari'a Müller, fiii: Gregoriu ampoiātu in Constantinopole si Ioanu diurnistu la tribunalulu reg. din Aradu; mai departe Mircea B. Stanescu advocatu in Aradu, Iosifu Stanescu notariu si Emilia Stanescu maritata Rad'a si alti numerosi consangeni.

Fiindu acestu cetatiēnu membru mai la tōte reuniunile si societatile din locu, se dice cā societatea honvediloru a pretinsu a se delaturā inscriptiunea romana de pe cosciugu si a se pune curatu magiara din cauza, cā defunctulu a fostu locoteninte de honvedi magiari, — ce inse din partea familiei si consangeniiloru neacordādu-i-se societatii, acēst'a a refusat a merge la inmormentare in corpore cu drapelulu indatinatu si a pune cunun'a de merite pe cosciugu.

* Dupa conclusulu sinodului eparchialu din a. c. Nr. 185. prot. Prea Santi'a Sa Domnulu Episcopu diecesanu a convocatu epitropi'a intrēga a fonduriloru comune bisericesci si scolare la siedintia generala pe 23. Iuliu a. c. carea constituinduse sub presiedinti'a Prea Santiei Sale Dmnlui Episcopu, intr'o conferintia si patru siedintie urmate dupa olalta, a desbatutu unu „Regulamentu de procedere pentru epitropi'a provisoria a fonduriloru comune bisericesci si scolare ale dieceselor gr. or. de Aradu si Caransebesu“ constatoriu din 38. §§-i, s'a votatu preliminarulu salariiloru si speselor epitropiei, pe timpul cātu va durā epitropi'a provisoria, s'a alesu de jurisconsultu Ioanu Popoviciu-Deseanu, de contabilu Ioanu Moldovanu, de notariu P. Petroviciu, de controloru fiindu deja alesu prin sinodulu eparchialu din Caransebesiu Iulianu Ianculescu. S'a decisu totodata a se publicā in foile nōstre regulele impumutarii din fondulu comunu. Au participatu la aceste siedintie: Protopresviteriu Nicolau Andrieviciu din Caransebesiu si Georgiu Vasileviciu din Beinsiu, Dr. Paulu Vasiciu, Dr. Atanasiu Siandoru, Vicentiu Babesiu, Ioanu P. Deseanu, Ioanu Misiciu, Ioanu Suciu si Ioanu Moldovanu.

= Hirotoniri. In 1. Augustu a. c. st. v. Nicolau Pecurariu din Halmagiu fū inaintatu la preotia, Ioanu Istinu din Semlacu la diaconia.

× Magistratulu Aradului a sistatu pentru viitoriu adunarea birului preotiescu, dicēdu se-lu adune in sa-si comunitatea bise-cēsca. Dintre ai nostri s'a luptatu in contra acestei hotariri D. Georgiu Dogariu cu tōta energia inse dupa datina *singuru singuru*, si asia hotarirea atātu de nefavoritōria pentru parochii aradani se redicā la valōre.

□ Jurisdictiunea comitatensa a Temesului, procesiunile, ce mai alesu acuma in lun'a lui Augustu s'au indatinatu a se tienē, a aflatu de consultu a le opri pe cātu timpu va durā coler'a; acēst'a dispusetiune din privinti'a sanitara atātu de necesaria, la recercarea Vice-Comitelui temisianu a sprijinit'o si Consistoriulu nostru din Aradu, decretādu esmiterea unui cerculariu catra protopopii respectivi spre publicare poporului si strinsa acomodare.

* Directorele preparandiei de Statu aradane Dlu Ladislau Mikovich, sub 12. Augustu 1873. aduce la cunoscintia publica, cā inscrierile si primirea eleviloru la acestu institutu se va intēplā in 25. si dilele urmatorie a lunei lui septemvre din a. c.

In clas'a (cursulu) prima vor fi primiti numai teneri, cari deja au trecut de 15 ani, si au absolvitu cu sporiu bunu 4. clase reale ori gimnasiale, seu sunt pregatiti a depune esamenulu de primire.

Cei ce dorescu a se impartasi din favorurile statului prin bani de viptu si cortelu, au se recurga la numitulu D. directore prin unu recursu adresatu catra directiunea preparandiei de statu aradane, provēdiutu cu atestatu de botezu, cu testimonii scolastice legale, cu acestatu de seracia din partea antistiei comunale vidimatu si de catra oficiulu parochialu respectivu.

* In privinti'a casatoriei ostasiloru ablicentiatu si rezervisti, carora fara licentia dela locurile mai nalte nu li este iertatu a se casatori pana nu au trecut prestē clas'a a III-a a etatii, ministeriulu pentru aporarea tierii a emis unu cerculariu, in care sunt incunoscintiate Jurisdictiunile, ca ele cu astfelu de recursuri, nu, pe cum adese-ori s'a intēplatu, catra ministrulu pentru aporarea tierii, ci catra comand'a ostasiēsca pentru deplinirea armatei se se adreseze.

* Fôia oficială „Agrar-Zeitung“ notifica, că bibliotecariul dela capitululu de acolo, cu numele Ivan Tkalcic a aflatu in biserica metropolitană totu de acolo *păbulu santului Ladislau*, regelui Ungariei, care relicuia deja de câti-va secli se credea a fi perduta. In sicriulu unde s'a aflatu, se afla scrisu cu litere legibile: „*Pallium sancti Ladislavi*.“ Nu se spune inse si acea, că scrisôrea din care seclu se datêza.

* **Inventiune noua.** Ignatiu Sichermann din Debreczin a inventatu unu cuptoriu ce se pôte portá pe caru si in restimpu de 12 ôre còce preste 2000' de pâni. Se pôte folosi cu bonu succesu la armata in timpu de resbelu. Are greumentu 22-24 de magi.

= Representanti'a fundatiunei lui Gozsdu subdatulu Pesta in 6 Augustu 1873. pre anulu scolástie 1873/4 escrie concursu pentru dône stipendia din *fundatiunea lui Gozsdu* de câte 300—400 fl. eventualminte, adeca la casu de promotiune dintr'unu stipendiu mai micu intr'unulu mai mare: pentru dône de câte 100—200 fl. pentru ascultatorii de sciintiele medicali, tehnice, si juridice, preferindu-se intre asemenea cualificati ascultatorii de medicina si tehnica.

Competitiá sè-si indrepteze petitiunile concursuali, intr'unite cu atestatele de botezu, de paupertate si de studia catra reprezentanti'a fundatiunei lui Gozsdu (Pest, Városházter 8 sz.) pana la 15 sept. c. n. a. c. descoperindu totu deodata, daca mai trage de undeva vreunu stipendiu séu nu.

Totudeodata se provôca stipendistii acestei fundatinni, ca pana la sus atinsulu terminu sè arete rezultatulu studialoru din anulu trecut, pentru că la din contra, stipendiulu avutu sè va conferi altuia.

Post'a Redactiunei.

Dlui J. D. in Curticiu. Credemu că interpelatiunea contine adevêrulu; e dreptu si aceea că *program'a Luminei nu e contra adevêrului*: dar'trebue se sciti că nici indelungu-rebdatea nu e contraria luminei. Pentru organele nôstre bisericesti si scolare care nu-si facu detorinti'a, au sè iee mesuri consistôriale ca forurile cele competente de disciplina, si DVôstra inca trebue mai antaiu acolo sè ve adresati.

Dlui D. S. preotu. Predic'a trebue lucrata mai cu pucina fantasia; mai bine incepe mai dela pamentu decâtu dela norii cei inalti; cu câtu sunt norii mai inalti cu atât'a ni dau mai pucinu prospectu de plôa, ei de regula trecu fara urme; asia suntemu si cu cuvintarile catra poporu.

Dlui Prot. al Temisiorii. Am cautatu; comunele B. si J. sunt incuratu; zelulu si punctualitatea Rev. Tale ni a facutu bucuria.

CONCURSU.

2

Pentru definitiv'a deplinire a parochiei vacante din Faz. Varsiandu, (Comitat. Aradului, protopresbit. Chisineului) cu acést'a se deschide concursu, cu terminu de alegere pe 15. augustu st. v. a. c.

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamntu estravilanu, biru si stólele indatinate, dela 160. de case.

Dela recurrenti, déca acei'a voru fi preoti hierotoniti, se potesc: testimoniu despre absolvirea celu putienu aloru 5 clase gimnasiali, a teologiei, si conduit'a de pana acúmu; — iara dela clerici, despre absolvirea aloru 8 clase gimnasiali, a teologiei, testimoniu de cualificatiune si estrasu de botezu, — care adresate catra Comitétulu parochialu din Faz. Varsiandu, pana in 12. augustu st. v. voru avé ale substerne la subscrisulu in Chitighazu (Kétegyháza).

Chitighazu 19. Iuliu 1873.

din incredintiarea Comitétulu parochialu, **Petru Chirilescu**, protop, Chisineului.

Concursu.

2

Pentru postulu de invetiatoriu romanu gr. or. devenitu vacantu in comun'a Ohaba-Serbesc'a, prtpiatulu Lipov'a, inspectorátulu Zabaltiu, se escrie concursu, cu terminulu pona in ³¹/₁₉. Augustu 1873., in care di va fi si alegerea; emolumintele sunt:

1) bani gata 84 fl. v. a.	6) 8 orgii lemne,
2) 20 meti grau,	7) 4 jugere pamentu,
3) 20 „ cucurudiu,	8) 1/2 „ gradina,
4) 100 lb. lardu,	9) cuartiru naturalu,
5) 15 lb. lumini,	10) 50 lb. sare.
- Zabaltiu, in 23. Iuliu, 1873. vechiu.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu scolaru: **Demetriu Jucu**.

Concursu.

2

La protopresviterulu Oradanu, in parochi'a protopresviterala Oradea-mare, prin decisulu consistorialu de sub nr. 497. B. 1872. incuvintiandu-se aplicarea unui capelanu provisoriu, — pentru deplinirea acestui postu se escrie concursu pe langa urmatóriale emolumente:

a) Cortelu liberu,
b) Veniturile stolari dela functiunile preotiesci ce le va implini densulu.

c) Salariu anuale 200 fl. v. a.

d) La devenirea parochiei protopresviterali in vacantia, capelanulu provisoriu, cu abatere dela beneficiulu susatinsu, se va restringe la a trei'a parte din tóte beneficiile legate de parochi'a protopresviterala; cu acést'a va poté remané in postulu seu capelanulu inca trei ani, sub care tempu inse, va trebui sè se ingrigésca de alta aplicare.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si tramite recursurile adresate comitetulu parochialu din Oradea-mare, si provediute cu documente fide demne despre cualificatiune si portare morala, — la protopresviterulu concerninte Oradanu D. Simeonu Bic'a, pana in ²⁴/₁₂. Augustu a. c. caci atunci se va tiené alegerea.

Orade, 3. Augustu, 1873. st. n.

Comitetulu parochialu gr. or.

Cu invoierea mea: **Simeonu Bic'a**, protopopulu Oradii-mari.

Concursu.

2

Prin decisulu consistoriale de Nr. 12 Iuliu 1873 Nr. ³⁷²/₂₁₅ scol. anulendu-se alegerea de invetiatoriu de I. clas'a din Belintiu-protopresviteratulu Hasiasilui, comitatulu Timisiorii, intemplata in 22 Aprile a. c. st. v. prin acést'a se deschide concursu nou pana la 19 Augustu a. c. st. v. pentru acést'a statiune, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt pentru clas'a 1. 450 fl. v. a. unu jugeru de pamentu aretoriu, ¹/₂ jugeru de gradina pentru legumi, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt indrumati a-si trimite recursurile sale, adresate respectivulu comitetu parochialu, si a le substerne de a dreptulu Dlui inspectoru scolarin Georgiu Petroviciu in Budintiu, alaturandu documintele că au absolvitu preparandi'a cu succesu bunu, si că au depusu esamenulu de cualificatiune: si sunt pofiti toti aceia, care vor avé voi'a a primi acestu postu, a se intatisi in vre o Duminica séu serbatóre la sant'a biserica, ca sè fie cunoscuti poporului.

Belintiu 27 Iuliu 1873

Comitetulu parochialu in contielegere cu mine **Georgiu Petroviciu**. insp. scol.

Concursu.

2

Se deschide Concursu:

1.) La vacant'a parochia din Chisirigdu. Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu, dela 128 de casi câte o vica de bucate, stólele indatinate si cortelu liberu. Alegerea va fi in 15. Augustu c. vechiu. Datu in Chisirigdu, in 15. Iuliu 1873. — *Comitetulu parochialu*.

2.) La vacant'a parochia in Sumugiu, se deschide concursu; emolumintele sunt: un'a sesiuna de pamentu, birulu dela 140 de casi, stólele indatinate si cortelu liberu. Alegerea va fi in 19. Augustu c. vechiu. Datu in Sumugiu in 20. Iuliu 1873. — *Comitetulu parochialu*.

3.) La vacant'a parochia din Chieriu, se escrie concursu; emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu, dela 82 de casi birulu o vica de bucate, stólele indatinate, cortelu liberu. Alegerea va fi in 26. Augustu a. c. c. v. Datu in Chieriu, in 22. Iuliu 1873. — *Comitetulu parochialu*.

Doritorii recurrenti suntu avisati a-si tramite recursurile sale instruite cu documinte in intielesulu Statutulu Organicu, sub adres'a comitetulu parochialu, protopresviterulu Oradii-mari Simeonu Bic'a, in Oradea-Mare.

Datu in Oradea-Mare, 24. Iuliu 1873. c. v.

In concursuri s'a defiptu terminulu alegerii cu invoierea mea:
Simeonu Bic'a, protopresv. Oradii-Mari.